

HZJZ

HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Rockefellerova 7

HR-10000 Zagreb

T: +385 1 4863 222

F: +385 1 4863 366

www.hzjz.hr

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Zagreb, 28. 02. 2020.

Rukovanje s pacijentom preminulim uslijed COVID-19 i postupci kod obdukcije

Premještaj nedavno preminulog COVID-19 pacijenta

Premještaj nedavno preminulog pacijenta na bolnička transportna kolica radi transporta u mrtvačnicu mogao bi biti dovoljan razlog da se iz pluća izbace male količine zraka i stoga predstavlja potencijalni rizik pa za transport treba koristiti vreću za posmrtno ostatke, a oni koji rukuju tijekom preminulog pacijenta trebaju koristiti osobnu zaštitnu opremu (OZO).

Vanjsku površinu vreće za transport posmrtnih ostataka treba dekontaminirati (vidjeti niže dekontaminaciju okoliša). Optimalno je da ovu aktivnost rade najmanje 2 osobe koje pri tome koriste OZO. Transportna kolica za transport posmrtnih ostataka moraju se dezinficirati.

Dopušteno je otvoriti vreću za posmrtno ostatke samo za obiteljski oproštaj (zaposlenik mrtvačnice pri tome nosi punu osobnu zaštitu).

Pranje ili priprema tijela je dopuštena ukoliko se koristi OZO.

Osoblje u sali za obdukciju, u mrtvačnici i pogrebnik moraju biti obaviješteni o riziku od biološke opasnosti.

Balzamiranje se ne preporučuje.

Obdukcija nedavno preminulog COVID-19 pacijenta

Prilikom obdukcije potrebno je primjenjivati tehnike rada na siguran način (na primjer uporabom ručnog mehaničkog, a ne električnog ručnog alata). U slučaju da se koristi električni alat treba koristiti i punu OZO.

Tehničke mjere

Koristite digestore za rukovanje i ispitivanje manjih uzoraka i druge opreme za zadržavanje kad god je to moguće.

Oprema, poput pila, treba biti opremljena vakuumskim zaštitnim oklopima za hvatanje aerosola.

Ako postoji opasnost od stvaranja aerosola tijekom rukovanja s posmrtnim ostacima, koristite zaštitu dišnog sustava kao dio sveobuhvatnog programa zaštite dišnog sustava, npr. maska FFP2 i pogotovo FFP3 povećava sigurnost rada kod radnika tijekom produljenih postupaka obdukcije.

Nakon uporabe, prazne vreće za posmrtno ostatke treba odložiti kao otpad kategorije B (infektivni otpad).

Nakon završetka rada, skinuti i ukloniti OZO, uvijek perite ruke sapunom i vodom, ako su dostupni. Osigurajte da su na mjestu rada dostupni dozatori s dezinfekcijskim sredstvom za ruke (npr. na bazi 70% alkohola).

Organizacijske mjere

Ograničite broj osoba koje ulaze u prostorije za obdukciju. To može značiti da treba provesti edukaciju zaposlenih u mrtvačnici i obdukciji, za obavljanje poslova zaštite okoliša (npr. čišćenje i dekontaminacija) umjesto izlaganja dodatnih radnika riziku (npr. umjesto angažmana posebnog broja radnika koji bi čistili salu za obdukciju bolje je da taj posao odrađuju zaposlenici mrtvačnice i oni koji rade u sali za obdukciju).

HZJZ

HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Rockefellerova 7

HR-10000 Zagreb

T: +385 1 4863 222

F: +385 1 4863 366

www.hzjz.hr

Smanjite broj postupaka pri kojima se generira aerosol (AGP), izvodeći samo one postupke koji su prijeko potrebni za obavljanje obdukcije ili pripremanje ostataka za kremiranje ili ukop.

Smanjite broj radnika koji obavljaju aerosol generirajuće postupke a ostale radnike usmjerite na obavljanje drugih radnih zadataka.

Preporučena osobna zaštitna oprema:

Plastični štitnik za lice ili kiruršku masku i naočale kako biste zaštitili lice, oči, nos i usta od potencijalno zaraznih tjelesnih tekućina.

Ogrtač za jednokratnu uporabu s dugim rukavima

Rukavice s dugim uskim manžetama

FFP3 polumaska u skladu s EN149 mora nositi svo osoblje u sobi. Prije korištenja ove opreme mora se provesti ispitivanje prijanjanja na lice a polumaska mora biti provjerena svaki put kada se koristi.

Zaštita očiju, poput naočala ili vizira za cijelo lice, (dioptrijske naočale ne pružaju odgovarajuću zaštitu)

Čizme, vodonepropusne ili zatvorena radna obuća

Za ostale radnike koji rukuju umrlima:

Nosite nesterilne, nitrilne rukavice pri rukovanju s potencijalno zaraznim materijalima.

Ako postoji opasnost od posjekotina, ubodnih rana ili drugih ozljeda koje oštećuju kožu, obucite rukavice od sintetičkih materijala (Kevlar) između dva sloja nitrilnih rukavica.

Nosite čist vodonepropustan ogrtač s dugim rukavima ili nepropusnu pregaču da biste zaštitili radnu odjeću.

Čišćenje i dekontaminacija prostora

Čišćenje i dekontaminaciju prostora smije izvoditi samo osoblje obučeno za uporabu odgovarajuće OZO; u nekim će slučajevima to možda trebati biti obučeno kliničko osoblje, a ne čistačice/čistači.

Nakon čišćenja neutralnim deterdžentom treba upotrijebiti dezinficijens na bazi klora, u obliku otopine natrijevog hipoklorita (0,05 - 0,5%). Ako se unutar ustanove koristi alternativno dezinfekcijsko sredstvo, treba pročitati uputu proizvođača kako bi se osiguralo da je ovo djelotvorno protiv virusa.

Glavna soba za izolaciju pacijenta treba se očistiti najmanje jednom dnevno i nakon postupaka stvaranja aerosola ili drugih mogućih onečišćenja.

Čišćenje najčešće korištenih površina često dodirivanih rukama (kvake, rukohvati i sl.), hodnika, čekaonice ili sobe (najmanje dva puta dnevno).

Preporučuje se da čišćenje izolacijskog područja bude odvojeno od čišćenja ostalih dijelova klinike/prostora.

Za čišćenje se mora koristiti strogo namjenska ili jednokratna oprema (kao što su mopovi, krpe itd.).

Oprema za višekratnu upotrebu (poput drški mopa, kante) mora se dezinficirati nakon uporabe dezinfekcijskim sredstvom na bazi klora, kao što je gore opisano.

Transportna kolica za komunalno čišćenje ne bi smjela ući u sobu.

Izrađeno prema preporukama dostupnim na:

<https://www.gov.uk/government/publications/wuhan-novel-coronavirus-infection-prevention-and-control/wuhan-novel-coronavirus-wn-cov-infection-prevention-and-control-guidance#decon> i

https://www.osha.gov/OshDoc/data_Hurricane_Facts/mortuary.pdf